

Bruselj, 12. september 2025
(OR. en)

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0373 (COD)

9047/25
ADD 1

ENV 357
MI 305
IND 145
CONSOM 86
COMPET 386
MARE 22
PECHE 135
RECH 227
SAN 233
ENT 70
ECOFIN 563
TRANS 181
CODEC 613

OSNUTEK UTEMELJITVE SVETA

Zadeva: Stališče Sveta v prvi obravnavi z namenom sprejetja UREDBE
EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o preprečevanju izgube
plastičnih peletov za zmanjšanje onesnaževanja z mikroplastiko
– osnutek utemeljitve Sveta

I. UVOD

1. Komisija je 16. oktobra 2023 Svetu in Evropskemu parlamentu predložila predlog nove uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o preprečevanju izgube plastičnih peletov za zmanjšanje onesnaževanja z mikroplastiko (v nadaljnjem besedilu: uredba o plastičnih peletih), v katerem je poudarek na ravnanju s plastičnimi peleti s strani gospodarskih subjektov ter prevoznikov iz EU in iz držav nečlanic EU v vseh fazah dobavne verige. Predlog, ki je eden od ukrepov v okviru evropskega zelenega dogovora, temelji na pobudah Komisije, kot sta akcijski načrt za krožno gospodarstvo in akcijski načrt za ničelno onesnaževanje.
2. Osnutek uredbe temelji na členu 192(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) (redni zakonodajni postopek).
3. V Evropskem parlamentu je bil za pristojni odbor za ta dosje imenovan Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane (ENVI). Evropski parlament je stališče v prvi obravnavi sprejel 23. aprila 2024.
4. Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel 14. februarja 2024, Evropski odbor regij pa 18. aprila 2024.
5. Komisija je zakonodajni predlog in spremljajočo oceno učinka predstavila na seji Delovne skupine za okolje 14. februarja 2024. Ta je predlog preučevala še na naslednjih devetih sejah. Svet (okolje) je orientacijsko razpravo o predlagani uredbi opravil 25. marca 2024. Splošni pristop je Svet sprejel 17. decembra 2024.

6. Na podlagi dveh neformalnih političnih dialogov, ki sta bila 29. januarja in 8. aprila 2025, je bil nato dosežen začasen dogovor med Svetom in Evropskim parlamentom. Odbor stalnih predstavnikov je 30. aprila 2025 potrdil kompromisno besedilo, o katerem je bil začasni dogovor dosežen na neformalnem dialogu 8. aprila 2025.
7. Odbor Evropskega parlamenta ENVI je za to kompromisno besedilo glasoval 13. maja 2025. Predsednik Odbora ENVI je 14. maja 2025 predsedniku Odbora stalnih predstavnikov poslal pismo, v katerem ga je obvestil, da bo – če bo Svet Parlamentu uradno poslal svoje stališče v obliki, kakršna je v prilogi k pismu – na plenarnem zasedanju priporočil, naj Parlament v drugi obravnavi brez sprememb sprejme stališče Sveta, potem ko ga bo pregledala pravnolingvistična služba.

II. CILJ

8. Splošni cilj predlagane uredbe o plastičnih peletih je določiti obveznosti glede ravnanja s plastičnimi peleti, da se preprečijo izgube v vseh fazah dobavne verige plastičnih peletov, s čimer bi dosegli njihovo ničelno izgubo. Te obveznosti se osredotočajo na preprečevanje in omejitev izgub ali razsutij in čiščenje po njih ter veljajo za gospodarske subjekte, prevoznike in morska plovila.

III. ANALIZA STALIŠČA SVETA V PRVI OBRAVNAVI

9. Stališče Sveta v prvi obravnavi vsebuje elemente, o katerih sta zakonodajalca dosegla dogovor.

10. V zvezi s temami, ki jih zajema Uredba: obseg uporabe je razširjen zaradi boljše ciljne obravnave obratov za čiščenje, zlasti pa zaradi vključitve akterjev s področja pomorskega prevoza plastičnih peletov. Pri tem gre konkretno za vrcevalce, upravljavce, agente in kapitane morskih plovil, ko zapuščajo pristanišče države članice ali pristajajo v njem. Obveznosti so določene za prevoz plastičnih peletov po morju (v tovornih zabojnikih), vključno z zagotavljanjem kakovostne embalaže ter informacij o prevozu in tovoru, v skladu s smernicami Mednarodne pomorske organizacije.
11. Preprečevanje izgube plastičnih peletov je glavni cilj gospodarskih subjektov ter prevoznikov iz EU in držav nečlanic EU. Jasen okvir določa obveznosti za primere naključnih izgub, pri čemer je poudarek na dejavnostih čiščenja. V načrt obvladovanja tveganja, ki ga pripravi vsak obrat, ki ravna s peleti, bo vključen jasen niz ukrepov. S takšnimi ukrepi naj bi med drugim obravnavali pakiranje, nakladanje in razkladanje, usposabljanje osebja in potrebno opremo.
12. Glede na vprašanje upravnega bremena za gospodarske subjekte in čim večje zmanjšanje s tem povezanih stroškov ter skladno s cilji poenostavitve za manjša podjetja je prag za podjetja, na podlagi katerega se opredelijo nekatere obveznosti, določen na 1 500 ton plastičnih peletov, s katerimi se ravna. Nad tem pragom se uporablja certificiranje za mala, srednja in velika podjetja. Za mala podjetja bo veljala milejša ureditev – certifikat bodo morala pridobiti vsaj enkrat, potem pa bodo lahko izbirala med obnovljenim certificiranjem ali lastno izjavo o skladnosti. Poleg tega bodo lahko vsi gospodarski subjekti za izpolnjevanje nekaterih obveznosti iz te uredbe uporabljali dovoljenja, EMAS ali sistem okoljskega upravljanja.

13. Da bi omogočili enake konkurenčne pogoje za prevoznike iz EU in prevoznike iz držav nečlanic EU ter zagotovili odgovornost in preglednost za vse prevoznike plastičnih peletov, bodo morali prevozniki iz držav nečlanic EU imenovati pooblaščenega zastopnika v EU.
14. Uredba se začne uporabljati 24 mesecev, pomorske določbe pa 36 mesecev po začetku njene veljavnosti.

IV. ZAKLJUČEK

15. Stališče Sveta temelji na glavnem cilju predloga Komisije in v celoti odraža kompromis, dosežen v okviru neformalnih pogajanj med Svetom in Evropskim parlamentom ob podpori Komisije.
16. Svet zato meni, da njegovo stališče v prvi obravnavi uravnoteženo predstavlja izid pogajanj. Ko bo uredba sprejeta, se bo z njeno uporabo minimizirala okoljska škoda, ki jo povzročajo izgube in razsutja plastičnih peletov v Uniji, ob tem pa gospodarskim subjektom ne bo povzročeno pretirano upravno breme.
